

datum	S/ N	podpis	poznámka

Masarykova univerzita

Pedagogická fakulta

Katedra psychologie

Seminář k psychologii duševního vývoje

Téma: Hra

Zadal: Mgr. Mojmír Snopek

Vypracoval: Zdeněk Kocourek

Téma: HRA - Pozorování dětské hry

Úvod:

Děti potřebují pro hru přirozené prostředí

Jedním z negativních rysů dnešního životního stylu je to, že lidé tráví většinu svého volného času i pracovní doby v místnostech a pobyt ve venkovním přírodním prostředí omezují. Tato tendence může ohrozit nastupující generace a jejich zdravý vývoj.

Odborníci soudí, že nedostatečný styk dětí s přirozeným přírodním světem má řadu negativních dopadů na jejich tělesný i duševní vývoj. Je nesporné, že děti, které jsou od nejranějšího věku uzavřené v místnostech, mají méně rozvinuté pohybové schopnosti, chybí jim praktická manuální zručnost a jsou náchylnější k různým onemocněním.

Dětská hra v přirozeném prostředí

Pedagogové, psychologové i samotní rodiče již dávno vědí, jak je hra důležitá a potřebná pro vývoj dítěte. Není tomu ještě tak dávno, kdy si děti hrály převážně venku (samozřejmě s ohledem na počasí). Hra ve venkovním prostředí, které i ve městech obsahuje větší či menší množství přírodních prvků, ale zejména pak ve skutečném přírodním prostředí, umožňuje dětem postupnou integraci s celým světem živé i neživé přírody. Její absence je zřejmě jedním ze zdrojů odcizení současného městského člověka přírodě.

Úkol:

Proveďte pozorování dětské hry a pořídte záznam pozorování. Můžete provést pozorování individuální hry dítěte nebo pozorování skupiny dětí stejného i různého věku. Popište prostředí, denní dobu, přítomnost dalších osob apod. Zaznamenejte (další dle vlastního výběru):

Metoda:

Pozorování - může být použito v podmínkách přirozených (např. při hře, odpočinku atd.) nebo umělých (např. během psychologického experimentu atd.). Můžeme pozorovat zjev jedince, jak je upraven, způsob verbální a neverbální komunikace, nápadnost chování, prožívání, emoce atd. Pozorování může být doplněno sebezpozorováním, kdy zaměříme pozornost na vnitřní duševní stavy a snažíme se je vyjádřit nebo popsat druhému člověku. To však předpokládá znalost psychologické terminologie.

Pozorování vyšetřovaného člověka - jeho zjev, úprava zevnějšku, komunikace, chování emoční prožívání atd. (je třeba vzít v úvahu možnost ovlivnění subjektivním názorem, vyšetřujícího psychologa).



Výsledky:

Pro svou práci jsem si zvolil pozorování individuální hry dítěte. Je to chlapec, jmenuje se Martin. Martinovi je 8 roků a patří tedy do věkové skupiny v raném školním věku. Důležité je také říct, že Martin trpí poruchou soustředění, které bylo zřejmě způsobeno násilnou smrtí jeho matky, zapříčiněnou jeho otcem. Martin žije u své babičky v centru Brna.

Při pozorování Martinovy hry byla přítomna jeho babička a starší sestra. Obě dvě Martin velmi dobře zná, proto si myslím, že na jeho hru neměli žádný vliv. Hra probíhala od půl 7 večer u Martina doma, tedy v prostředí, které také velmi dobře zná.

Martinova hra spočívala v práci s dětskou stavebnicí Cheva – Pirátská loď, kterou Martin ten večer dostal od své sestry. Z této stavebnice lze sestrotit velké množství výtvorů za použití vlastní fantazie. První věc, která mě zaujala bylo chlapcovo důkladné zkoumání stavebního plánu, který byl ke stavebnici přiložen. Tento plán stavebnice Martin pozoroval velmi dlouho. Nakonec jej odložil a začal stavebnici skládat dle své vlastní fantazie. Další věc, která mne překvapila bylo chlapcovo ohromné soustředění při skládání stavebnice. Už na první pohled bylo vidět jeho obrovské nadšení z této stavebnice. Martina znám již delší dobu, a není u něj zvykem taková soustředěná práce. Martin skládal stavebnici nerušeně celý večer a teprve po jejím dokončení mi ji ukázal (během skládání tedy nikoho nežádal o pomoc). Byl jsem velmi překvapen tím, co se mu povedlo. Stavebnice nebyla vůbec složená podle plánu a neměla s lodí vůbec nic společného. Do takto složené stavebnice Martin zasadil i komponenty, které tam vůbec nepatřily. Místo lodí chlapec vytvořil jakýsi „ostrov.“ Martin si s takto složenou stavebnicí hrál dál a působil velmi samostatně.

Vyhodnocení:

Martin je dle mého názoru rozumově vyspělejší, než děti jeho věku, což je jistě zapříčiněno jeho traumatem z dětství, díky kterému přišel o oba rodiče a žije se svoji pohybově omezenou babičkou. Tato její pohybová omezenost způsobuje, že se o sebe Martin ve svých 8 letech musí starat v podstatě sám, musí se sám připravovat do školy a sám si i hrát. To, že bydlí v centru Brna je pro něho svým způsobem negativní, protože do školy dojíždí autobusem a po škole si nemá s kým hrát, protože v místě svého bydliště nemá žádné kamarády. To je příčinou toho, že je zvyklý hrát si sám, a proto se při hře ve skupině vlastně neumí správně chovat, neumí prohrávat a nedokáže se podřídít celému týmu.

Martin si tedy hraje pouze na počítači, kde může hrát sám a když dostane nějakou novou manuální hru, věnuje se jí pořádně, ale pouze krátce, poté již o ni nejeví zájem.

Závěr:

Tato metoda – pozorování pro mě byla přínosem, díky přímému kontaktu s pozorovaným objektem (Martinem). Domnívám se, že tato psychologická metoda patří mezi jednu z neúčinnějších.